

תצהיר

אני הח"מ, יהודית אילני, נושאת תעודת זהות מס' ... , לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזה בכתב כדלקמן:

1. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לעתירה כנגד רשות מקרקעי ישראל בעניין מכרז תא/76/2013 (אזור "מתחם שוק האתרוג" בשכונת עגימי ביפו).
2. הנני תושבת העיר יפו מזה כ-16 שנים, עובדת סוציאלית בהכשרתי ובעלת ניסיון של כ-25 שנים במקצוע, בעבר מילאתי תפקידי ניהול ארגוניים וריכוז פרויקטים אזוריים ועירוניים.
3. הריני להצהיר כי קרוב ל-7 שנים אני מלווה, כרכזת הפרויקט לסנגור קהילתי, משפחות יפואיות הסובלות מבעיות דיור חמורות.
4. סוגיית הדיור העסיקה אותי רבות ובמהלך השנים אני חקרתי את הנושא, למדתי וצברתי ידע תיאורטי רב תחומי, כמו כן, הייתי שותפה לכתיבת דוחות, גיבוש מסמכי מדיניות וחוות דעת.
5. השילוב בין שני מקצועות אלו מאפשר לי לבחון את הנושא ברמה קהילתית רחבה מאוד ולא רק מנקודת מבט פרטנית/נקודתית.
6. בשלושת השנים הראשונות עשיתי עבודה זאת בהתנדבות אולם בהמשך ולאור כמות התיקים ומורכבות הבעיות התחלתי לעבוד כשכירה בעמותת דארנא- הוועדה העממית להגנה על הזכות לדיור ואדמה ביפו.
7. במסגרת עבודתי אני מלווה ברמות שונות של אינטנסיביות כ- 330 תיקים פרטניים של משפחות יפואיות, ערביות ברובן וחלקן גם משפחות יהודיות, הנתקלות בבעיות דיור למיניהן: תביעות פינוי, הריסה, זכאות לדיור ציבורי/סיוע בשכ"ד, כאשר הליווי כולל בין ביתר סדרה של מפגשים, ראיונות עומק, ביקורי בית, איסוף מסמכים, גישור, הנגשת שירותים שונים כגון: מחלקת תכנון ובנייה של עיריית ת"א, המישלמה ליפו, אגף לסיוע משפטי של מחוז ת"א, הסנגוריה הציבורית, לשכת ההוצאה לפועל, ארכיוני בתי המשפט, המחלקה למיפוי ומדידה, החברות המשכונות עמידר וחלמיש, משרדי הרווחה, עמותות, ארגוני צדקה שונים ועוד.
8. כמו כן, במסגרת תפקידי לקחתי חלק פעיל בדיונים מקצועיים בכנסת, בוועדות שונות ברמה ארצית, מחוזית ועירונית.
9. לאור האמור לעיל, עבודתי, מעורבותי, הידע שלי, וגם העובדה שאני מעורה בקהילה היפואית יש ביכולתי ליתן תמונת מצב אודות מצוקת הדיור ביפו.

מצוקת הדיור ביפו:

10. בעיותיה וצרכיה של הקהילה הערבית היפואית בתחום הדיור מיוחדות ומגוון הפתרונות העומדים לרשות הקהילה מצומצם בהרבה ממגוון הפתרונות העומדים לרשות קהילות אחרות ביפו. על כן, הדגש שלי הינו בעבודה בקרב האוכלוסייה הערבית.

11. בקרב המשפחות אותן אני מלווה יש משפחות רבות הנמצאות במצב של עוני עד עוני מחפיר, משפחות המתקיימות מקצבאות המוסד לביטוח לאומי או משכר נמוך, ביניהן אף משפחות המתקיימות במשך תקופות מסוימות ללא כל מקור הכנסה לאחר שלילות הזכאות לקיצבה מסיבות אלה ואחרות, בחלק מהמקרים מדובר במשפחות החיות במצב של חוסר בטחון תזונתי ובריאותי, משפחות בהן לילדים אין את כל ספרי הלימוד הנחוצים בשל העדר יכולת לרכושם. משפחות בעשירון הראשון והשני. כל אלה מצביעים על מצבה החברתי הכלכלי ההולך והמחמיר של הקהילה הערבית ביפו כולה.

ניתן לחלק את בעיות הדיור של המשפחות ל-2 קטגוריות:

א. משפחות חסרות פתרון דיור ראוי, בטוח ובטיחותי.

ב. **משפחות המתגוררות בדירות עמידר** (בדיירות מוגנת בדירות רשות הפיתוח ו/או מנהל מקרקעי ישראל המנוהלות ע"י חב' עמידר) וחלמיש (דיור ציבורי) המתמודדות עם בעיות שונות כגון הליכי פינוי, הסדרת מעמד, חובות בשכר דירה או בשל שיפוצים, בעיות תחזוקה חמורות ועוד.

12. במסגרת תצהירי זה אתייחס לקטגוריה הראשונה, משפחות חסרות פתרון דיור ראוי. מדובר במעל 100 משפחות יפואיות אותן אני מכירה אישית ומלווה מבחינה מקצועית בניסיונם להשיג פתרון דיור ראוי.

קבוצה זו ניתן לחלק למס' תת קטגוריות:

א. משפחות חסרות דיור קבוע, ראוי וסביר, העוברות בין מקומות דיור ארעיים אצל קרובי משפחה, חברים ו/או מכרים. לפעמים מתגוררים במשך תקופות במחסנים, במקלטים, בחנויות שעברו "הסבה" למקום מגורים או בצריפים מאולתרים. מדובר במשפחות שעוברות ממקום אחד לשני בתדירות גבוהה (כי אף מקום לא באמת ראוי ומתאים לצרכי המשפחה), כאשר לילדיהם אין מקום קבוע, פינה משלהם ו/או מקום שניתן להגדירו "בית".

ב. משפחות המתגוררות בדיור לא ראוי בשכר דירה גבוה מדי למצבן הכלכלי: שכר הדירה ביפו עלה עד מאוד בשנים האחרונות ונוצר מחסור חמור בדירות בעלות סבירה (יחסית להכנסה המשפחתית של המשפחות בהן אנו מטפלים) בשוק הפרטי, בעלי נכסים מנצלים מחסור זה להעלאת שכר הדירה לרמות בלתי סבירות ביחס לגודל ואיכות הנכס. מוכרים לי מקרים רבים של פיצול (ללא היתר) בתים ליחידות דיור קטנטנות בעלות שכ"ד גבוהה. הסיוע בשכר דירה הניתן ע"י משרד השיכון נשחק, משפחות משלמות בין 60% - 80% מהכנסתן לשכר דירה, כאשר מדובר בדירות קטנות, צפופות ולא ראויות. פיצול דירות והפיכתם של מחסנים וצריפים ל"דירות" הפך לנורמה מקובלת. לפעמים מסי משפחות מתחלקות בשירותים ובמטבח (תופעה שחשבתה שחלפה לה מזה שנים).

ג. משפחות המתגוררות בדירות המסכנות את בריאותם של בני המשפחה: רמת התחזוקה בחלק מהבתים נמוכה ביותר, כאשר דליפות ולחות גורמים לעובש, נזילות ביוב, מערכת חשמל לא תקינה ועוד. בהעדר אלטרנטיבה משפחות ממשיכות להתגורר בנכסים אלה. כאשר בעל הבית מסרב לבצע תיקונים תוך ציון שאם זה לא מוצא חן בעיני המשפחה, שתעזוב, כי יש תור של אחרים שישמחו לקחת את הדירה. ואכן יש תור. והמשפחות נשארות להתגורר במקומות המסכנים את בריאות בני המשפחה בשל אלטרנטיבה, או עוזבות לדירה אחרת שגם היא במצב לא ראוי, לא בטוח ולא בטיחותי.

ד. משפחות העומדות בפני פינוי מדירה בדיוור הציבורי ו/או מדירת עמידר, כאשר לאחר הפינוי אין למשפחה כל פתרון חלופי.

ה. משפחות שלא עמדו בתשלומי המשכנתא ואיבדו את בתיהם. משפחות אלה במקרים רבים לא זכאיות לדיוור ציבורי ו/או לסיוע בשכר דירה (על אף שהן עומדות בקריטריונים הבסיסיים לקבלת זכאות) בגלל שהיו בעבר הקרוב "בעלי דירות".

13. יצוין כי במקרים רבים מדובר במשפחות הזכאיות לדיוור הציבורי הנמצאים ברשימת ההמתנה. בין 7 ל-14 שנה ומאות משפחות זכאיות ממתנות לקבלת דירה. מצבה של האוכלוסייה הערבית מבין המשפחות הזכאיות לדיוור ציבורי קשה ביותר. הסיבה היא שלא כל דירה המתפנה מתאימה לבני האוכלוסייה. רק ביפו יש בתי ספר ושירותי דת, תרבות וקהילה בשפה הערבית. לכן, כאשר מתפנה דירה בשכונה רחוקה מיפו, דירה זו איננה רלוונטית עבור אותן משפחות זכאיות לדיוור ציבורי.

14. חלק מהמשפחות אותן אני מלווה אינן זכאיות לדיוור ציבורי, אך מצבן קשה ביותר: כאשר התקבלה ההחלטה להפסיק לבנות דירות לדיוור ציבורי ולמכור את מלאי הדירות הקיים, בלי לחדש אותן מכספי המכירה, נוצר מחסור מאוד קשה בדירות בכל המדינה.

15. בפועל מרבית המשפחות החד-הוריות אותן אני מלווה מתקיימות מקצבת מזונות ועל כן, הן אינן כלל זכאיות לקבלת דירה בדיוור הציבורי! אומנם הן זכאיות לקבלת סיוע בשכר דירה, אך הסיוע, כאמור, נשחק ולא עומד ביחס סביר ליוקר שכר הדירה. בדיוק אותן משפחות פגיעות מתגוררות בתנאים הקשים ביותר.

16. כמו כן, מוכרות לי משפחות בהן אחד מבני הזוג איננו בעל אזרחות ישראלית אלא תושב השטחים: במקרים רבים משפחות אלה אינן זכאיות לדיוור ציבורי על אף שמצבן הכלכלי קשה מאוד.

17. הריני להצהיר כי כרכות הפרויקט לסנגור קהילתי אני מוצאת את עצמי עומדת בפני מצוקה קשה מנשוא.

18. כמו כן מוכרים לי גם מקרים של משפחות בהן האישה סובלת מאלימות מצדו של בן זוגה, אך בהעדר כל סיכוי לפתרון דיוור אמיתי וראוי לה ולילדיה, היא "בוחרת" להשאר עם בן זוגה, כי גם הסיוע בשכר דירה המוגדל לה היא זכאית, איננה מאפשר לה לשכור דירה ראויה ביפו ובסביבה המיידית של יפו (דרום תל אביב ובת ים). מיותר לציין שבמקרים אלה הנזק לאישה ולילדים גדול וחמור ביותר.

19. כרכות הפרויקט לסנגור קהילתי אני יכולה לציין שמשבר הדיור ביפו גורר אחריו נזקים חברתיים, חינוכיים ובריאותיים למשפחות בכלל ולילדים בפרט הן לטווח המיידי כמו לטווח הרחוק. אך החמור מכל הוא שהיום אין תקווה. ללא שינוי מהותי במדיניות הדיור, ניהול הקרקעות ורכוש הציבורי, סיוע בשכר הדירה ו/או פיקוח על שכר הדירה, אין כל פתרון באופק. אובדן התקווה הוא הקשה מכל. כאשר משפחות אלה אינן מסוגלות להבטיח לילדיהן "שיהיה פעם טוב יותר".

20. אין ספק שמדובר בבעיה חברתית רחבה ביותר ונושא הדיור הוא חלק מבעיה זו ופתרון אמיתי מצריך שינויי מדיניות נרחבים.

21. הריני להצהיר כי כפעילה חברתית ביפו – לא רק כרכות סנגור – אני רואה בעיניים כואבות ובלב כבד את חברי הפעילים, אותם אנשים צעירים יותר ופחות שאכפת להם מהקהילה היפואית בה הם מתגוררים, שמוכנים ומוכנות לתרום לה, עוזבים ועוזבות למקומות אחרים. קהילה היא לא רק בתים, קהילה היא לפני הכל מורכבת מחבריה ומחברותיה. קהילה לא יכולה להתקיים בלי אותם חברים וחברות שתורמים לאיכות החיים בה והפעילים בה. אותם אנשי מקצוע צעירים, אותן משפחות שהתקשורת אוהבת להגדירן "כאיכותיות", הן עוזבות את יפו. אני לא בטוחה שהקהילה יכולה לשרוד זאת.

25. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

יהודית אילני

אישור

אני הח"מ, נואל חורי, עו"ד מאשרת בזאת כי ביום 09/07/2013 הופיעה בפני הגב' יהודית אילני המוכרת לי באופן אישי ולאחר שהזהרתיה כי עליה לומר את האמת ואת האמת כולה, וכי אם לא תעשה כן תהא צפויה לעונשים הקבועים בחוק אישרה בפני את נכונות הצהרתה וחתמה על תצהירה דלעיל.

נואל חורי, עו"ד